

Proiect didactic

Profesor: Vasiliu Mădălina-Maria

Școala: Colegiul „Mihai Viteazul” Ineu

Clasa: a IX-a

Disciplina: Limba și literatura română

Conținuturile învățării:

Domeniul: Limbă și comunicare.

Conținutul 2. Receptarea mesajelor orale și scrise

2.1. Receptarea diverselor tipuri de mesaje -schema comunicării concepută de Roman Jakobson-
componentele

Subiectul lecției: *Schema comunicării-componente*

Tipul lecției: de predare-învățare

Competența generală: 1.Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în receptarea și în producerea mesajelor în diferite situații de comunicare

Competențe specifice:

1.3 exprimarea orală sau în scris a propriilor reacții și opinii privind textele (mesajele) receptate.

1.5 utilizarea corectă și adecvată a formelor exprimării orale și scrise în diverse situații de comunicare

Metode și procedee didactice: conversația euristică, explicația, învățarea prin descoperire, diagrama Venn.

Forme de organizare a activității: on-line (scenariul roșu), google meet, individuală/frontală.

Metode de evaluare: formativă, aprecieri verbale.

Mijloace de învățare: google meet, scurtmetraj, internet, tabla interactivă: Jamboard, volumul *Jurnalul lui Adam și al Evei*, de Mark Twain.

Bibliografie: Programa școlară de Limba și literatură română, ciclul inferior al liceului, clasa a IX-a, București, 2009

Manual de *Limba și literatură română* pentru clasa a IX-a, Editura ART, 2004.

Constantin Noica, *Cuvânt împreună despre rostirea românească. Comunicarea și cuminecarea*, editura Humanitas, București, 1996

Mark Twain, *Jurnalul lui Adam și al Evei*, Editura Litera, București, 2016

Scurtmetraj de pe youtube: <https://www.youtube.com/watch?v=XVY4DeAvnfl>

SCENARIU DIDACTIC

Evocarea

Captarea atenției: Profesorul provoacă elevii să vizioneze un scurtmetraj de pe youtube: (<https://www.youtube.com/watch?v=XVY4DeAvnFI>) despre puterea cuvintelor, dar și a dragostei. Activitatea are pe google meet.

După vizionare, profesorul discută cu elevii despre mesajul transmis de scurtmetraj, despre faptul că dragostea se poate naște și în lipsa cuvântului rostit, a unei limbi naturale, prin gesturi simple. Iubirea înseamnă acceptarea tuturor diferențelor, defectelor și chiar deficiențelor. Empatia și acceptarea sunt valori umane esențiale. Oamenii comunică, reușind să creeze legături și în alte moduri: prin comunicarea scrisă, prin comunicarea nonverbală, prin limbajul surdo-mușilor. Ideile elevilor sunt marcate pe tabla interactivă: Jamboard (vezi Anexa 1, imaginea 1).

10 minute.

Realizarea sensului:

În continuare, profesorul îi întreabă pe elevi ce înțeleg prin *comunicare*. Dirijați de profesor, elevii descoperă că termenul *comunicare* provine din latinescul „*communius*” (comun), care a dat naștere verbului „*communico*” ceea ce înseamnă a face în comun, a pune în comun, a împărtăși, a fi în comun și substantivului „*communicatio*”, ce înseamnă mărturisire, împărtășanie. Cuvântul moștenit din limba latină de la latinescul „*communicatio*” este termenul bisericesc: *cuminecare*, numit și împărtășanie. *Comunicare* este cuvântul împrumutat ulterior, este un neologism. Din alăturarea celor două cuvinte, rezultă că, în profunzime, actul comunicării se cuvine să fie o profundă participare a ființei noastre: o împărtășanie, un act prin care un om îi împărtășește celuilalt idei, sentimente, gânduri. Atât elevii de acasă, cât și cei din clasă își notează cele descoperite despre comunicare în caiete.

Profesorul le prezintă elevilor îndemnul filosofului Constantin Noica despre necesitatea unei comunicări autentice: „*Acum într-o lume de comunicare lărgită, se cere omului cuminecarea în largul societății și al omenescului. Cuminecăm întru fericire și nefericire, iar societățile în care partea de comunicare este mai întinsă decât cea de cuminecare nu își pot împiedica tineretul lor să se răzvrătească sau să se plece pe sub poduri. De-ar putea găsi scris pe vreunul din ele „cuminecare!” poate ar regăsi atunci, dacă nu de-a dreptul comunicarea umană, măcar binefacerea culturii.*”

Pornind de la afirmația filosofului, profesorul îi întreabă pe elevi dacă între cei doi îndrăgostiți are loc o „*cuminecare întru fericire și nefericire*”. Elevii observă că fata își ascunde deficiența, prefăcându-se că ascultă muzică, mai apoi, văzând insistențele băiatului de a crea o conexiune, aceasta acceptă să se angajeze în comunicare și să se „cuminece”, dezvăluindu-și deficiența. Prin urmare, între cei doi are loc și o *comunicare* și o *cuminecare*.

Folosind tabla interactivă (jamboard), elevii identifică elementele care împiedică desfășurarea actului comunicării. Mai apoi, analizează modalitatea prin care cei doi îndrăgostiți reușesc să comunice, identificând soluțiile găsite în vederea desfășurării actului de comunicare. (Anexa1, imaginile 2-3)

Pornind de la analiza actului comunicării dintre cei doi îndrăgostiți, profesorul anunță titlul noii lecții și obiectivele: *Schema comunicării: componentele*. Elevii scriu titlul lecției în caiete și informațiile din (Anexa 2 Fișa teoretică).

15 de minute

Reflecția:

Elevii au sarcina de a citi fragmentul *Jurnalul lui Adam și al Evei*, de Mark Twain și de a rezolvă sarcinile de lucru (Anexa 3, Fișa de lucru). În continuare, elevii au să identifice asemănările și deosebirile dintre textul citit și scurtmetrajul vizionat, pe baza diagramei Venn (Anexa1, imaginea 4).

10 minute

Tema pentru acasă:

Elevii au sarcina de a redacta un text, de minimum 80 de cuvinte, în care să își exprime impresiile, sentimentele, emoțiile, din urma lecturii fragmentului *Jurnalul lui Adam și al Evei*, de Mark Twain.

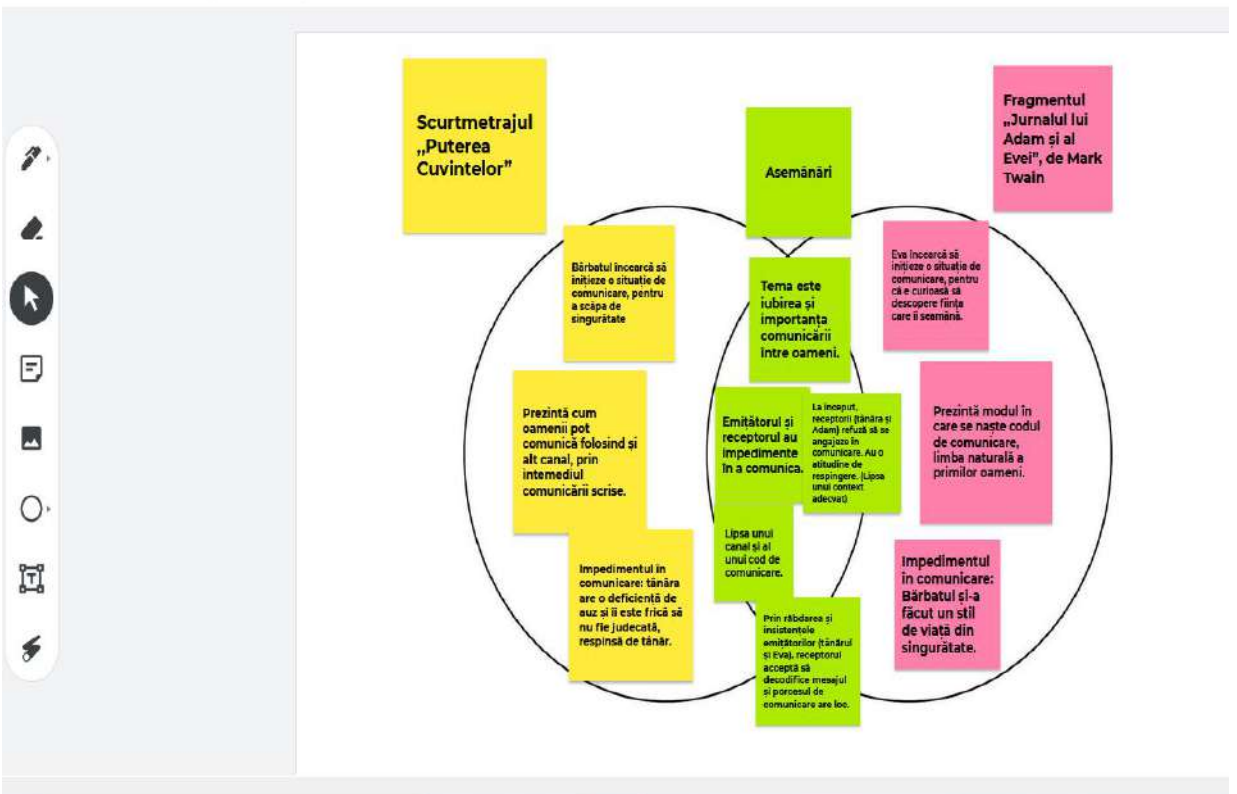
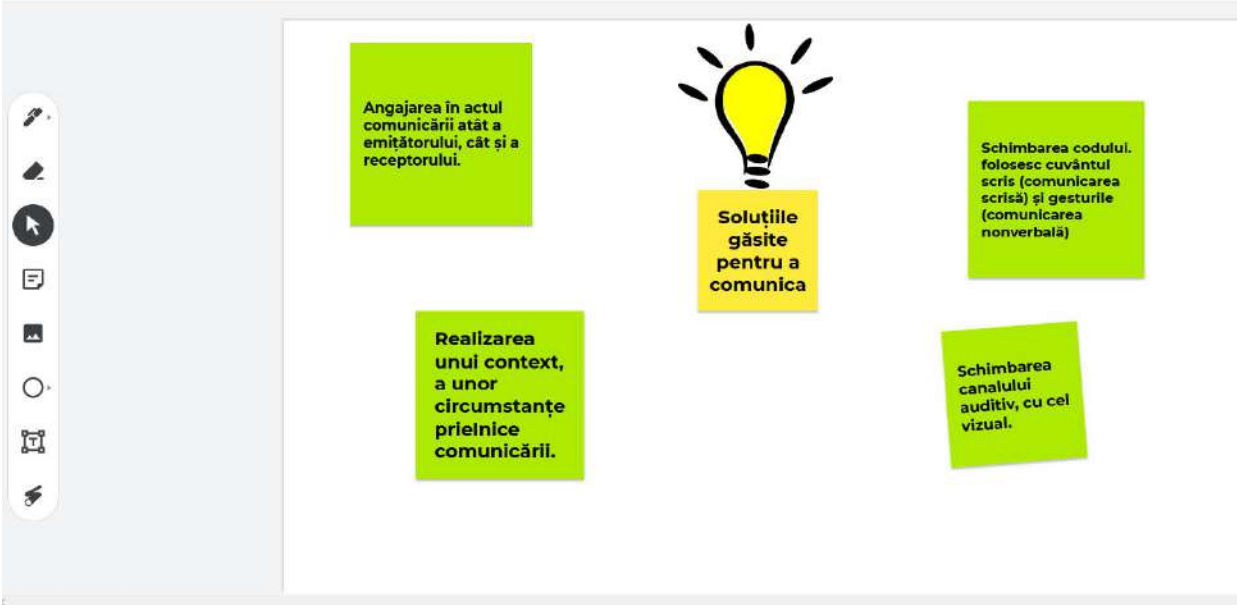
5 minute

ANEXA 1

↳ ↻ 🔍 Fundal Ștergeți cadrul

Schema comunicării: aplicativ

↳ ↻ 🔍 Fundal Ștergeți cadrul

ANEXA 2

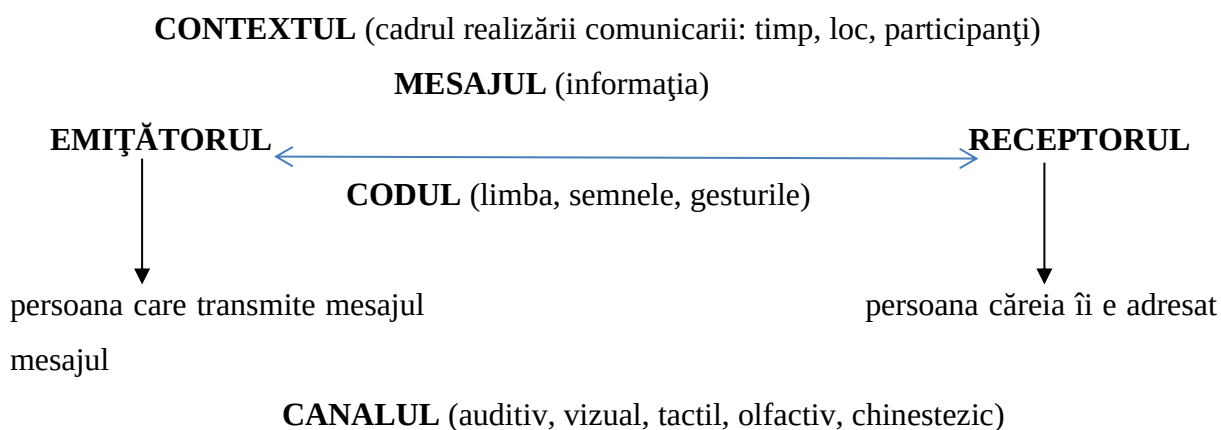
FIȘĂ TEORETICĂ

Comunicarea constă în transmiterea și schimbul de informații între persoane, în circulația de impresii și de efecte la comenzi, în împărtășirea de stări afective, de decizii și judecăți de valoare, care au ca scop final obținerea de efecte la nivel particular, interior al fiecărui individ.

Roman Jakobson în studiul „Lingvistică și poetică” elaborează o schema a comunicării inspirată din modelul tehnic al telecomunicațiilor, care cuprinde șase factori: emițătorul, receptorul, codul, mesajul, canalul, contextul.

Schema lui Roman Jakobson din 1964 cuprinde cele șase elemente într-o schema valabilă nu numai pentru comunicarea lingvistică, ci și pentru orice alte tipuri de comunicare. În comunicarea nonverbală (Codul Morse, semnele luminoase, indicatoarele și semnele rutiere, limbajul mimico-gestual, al surdo-mușilor) ori în sistemul de comunicare Braille, pentru nevăzători, ori în comunicarea scrisă se aplică aceleași reguli de transmitere a mesajului.

SCHEMA COMUNICĂRII:

Emițătorul sau vorbitorul concepe, organizează, structurează logic *mesajul* (informația, ideea) și o emite folosindu-se de un *cod*, respectiv de un sistem de semne, ce poate fi lingvistic (limba), gesturile, semnalele vizuale, sonore, coduri artistice (plastic, muzical, cinematografic), codul lui Morse, sistemul Braille etc. Transmiterea mesajului se realizează printr-un *canal* (vizual, auditiv, chinestezic, tactil, olfactiv). *Receptorul* (ascultătorul, spectatorul, cititorul) receptează mesajul, îl prelucrează și astfel reușește să-l decodifice.

Codul trebuie să fie cunoscut atât de emițător, cât și de receptor. După decodificare, receptorul preia rolul de emițător și oferă feed-back-ul său în legătură cu informația primită. Transmiterea mesajului se realizează într-un *context*, circumstanțele comunicării: timpul și spațiul în care are loc, participanții, lumea la care face referință mesajul. Referentul poate fi real (lumea înconjurătoare, realitate) sau fictiv (în operele literare, cinematografie)

FIȘĂ DE LUCRU

Citește fragmentele de mai jos din *Jurnalul lui Adam și al Evei*, de Mark Twain și rezolvă sarcinile de lucru:

„ JURNALUL LUI ADAM

Luni. *Creatura asta nouă cu părul lung mă cam încurcă, îmi dă mereu târcoale și mă urmărește. Nu prea-mi place asta fiindcă nu-s obișnuit cu societatea. Mai bine stătea cu celelalte animale... Azi e timp noros, bate vânt de la răsărit. Cred c-o să vină ploaia peste noi... „Noi”? De unde-am scos și eu cuvântul ăsta ? Ah, mi-aduc aminte: îl spune mereu creatura cea nouă.*

Marti. *Mă tot uit la cascadă. E mare și cred că-i cel mai frumos lucru de pe tot domeniu. Creatura cea nouă îl zice cascada Niagara. De ce, nu prea știu. Pretinde că seamănă eu cascada Niagara, dar ăsta nu-i un motiv. Mi se pare bate câmpii. Eu unul n-am apucat încă să dau nume la nimic. În schimb, creatura cea nouă dă nume la tot ce-i iese-n cale. Eu nici n-apuc să protestez. Și găsește: mereu același pretext: că seamănă cu ceva. Să luăm, de exemplu, pasărea dodo. Zice că, de cum te uiți la ea, nu se poate să nu vezi că seamănă cu pasărea dodo.*

Miercuri. *Mi-am făcut un adăpost pentru ploaie, dar n-am avut parte de liniște, Creatura cea nouă a venit înăuntru fără s-o cheme nimeni, Când am încercat s-o dau afară, a scos apă pe găurile cu care se uită, pe urmă a șters-o cu dosul labelor și-a făcut zgomotul pe care-l fac celelalte animale când sunt supărate, Tare-aș vrea să tacă din gură, dar vorbește tot timpul. N-am mai auzit niciodată voce omenească până acum, și orice sunet nou și deosebit care se rătăcește în liniștea solemnă a singurătății visătoare din jur îmi rănește auzul, și-mi pare o notă falsă. Și sunetul ăsta nou e atât de-aproape! Îl aud lângă umăr, la ureche, iar eu sunt obișnuit cu sunetele mai mult sau mai puțin îndepărtate.*

JURNALUL EVEI

Duminică. *E tot în copac. Ai zice că se odihnește, dar știu că nu e decât un tertip. Pare o creatură care se dă-n vânt după odihnă. Eu aș obosi de-atâta odihnă. Obosesc și de stat pe lângă copac; să mă uit la această ființă nouă.*

Mă întreb la ce-o fi bună. N-am văzut-o niciodată făcând ceva. Are gusturi proaste și nu e deloc amabilă. Ieri în amurg, când m-am dus la ea. coborâse din copac și-ncercase să prindă peștișorii ăia pătați care se joacă în iaz, așa c-a trebuit s-arunc cu bulgări de pământ după ea, ca să se urce din nou în pom și să-i lase-n pace. Mă-ntreb dacă pentru asta e făcută. N-are niciun pic de suflet? Nu i-e milă de ființele alea mici? Să fi fost oare concepută și făcută pentru asemenea fapte urâte? S-ar părea că da. Am nimerit-o cu un bulgăre de pământ după ureche și atunci a grăit. Asta m-a făcut să tresar. Nu mai auzisem alte vorbe, doar pe-ale mele, Pe-ale ei nu le—nțelegeam. Păreau totuși expresive.

Când am văzut că vorbește, mi s-a redeșteptat interesul, fiindcă sunt moartă după vorbire Vorbesc toată ziua, ba chiar și-n somn și spun lucruri foarte interesante. Aș fi de două ori mai interesată dacă aș găsi pe cineva cu care să vorbesc.

Peste o săptămână. Duminică. *M-am ținut după el toată săptămâna și-am încercat să fac cunoștință. Am vorbit numai eu, fiindcă el e timid, dar nu m-a deranjat. Cred că-i face plăcere prezența mea. Am folosit pluralul „noi”, fiindcă mi s-a părut că-l flatează.*

Miercuri: Acuma ne-nțelegem de minune și ne cunoaștem din ce în ce mai bine, Nu mai încercă să mă evite; semn că-i place compania mea. Îmi pare bine și-n încerc să mă fac utilă în orice chip, ca să cresc în ochii lui, De vreo două zile m-am apucat să dau nume la toate lucrurile pe care le ia în mână. A fost o mare ușurare pentru el, fiindcă nu-i defel înzestrat în privința asta,și mi-e evident foarte recunoscător pentru tot, Nu-i în stare să găsească un nume rațional să-l scoată din încurcătură, dar eu nu-i arăt că i-am observat defectul. Ori de câte ori apare vreo creatură nouă, i-o iau înainte și-i dau un nume, ca să nu fie el pus în situația de-a tăcea stingherit. L-am scutit astfel de multe neplăceri.”

(Jurnalul lui Adam și al Evei, de Mark Twain)

1. Comentează semnificația cuvântului „noi”, care apare încă de la începutul textului. Constituie acesta premisa unei situații de comunicare? Argumentați!
2. Identifică în cuvântul „noi” cei doi „poli” ai comunicării: emițătorul și receptorul.
3. Identifică două impedimente ale instituirii unui proces de comunicare între cele două personaje.
4. Descrie, în minimum 50 de cuvinte, atât atitudinea bărbatului față de femeie, cât și atitudinea Evei față de Adam, așa cum reiese din jurnalele celor două personaje.
5. Compară scurtmetrajul vizionat cu fragmentul de mai sus, identificând cel puțin trei asemănări și două deosebiri.

